

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบบริการเพื่อคัดกรองมะเร็งปากมดลูกแก่สตรีที่ติดเชื้อเอช ไอ วี

ในสถาบันบำราศนราดูร

ผู้วิจัย นางเจริญสุข อัสวพิพิธ ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล (2) อาจารย์ นายแพทย์อมรพันธุ์

วิรัชชัย ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกแก่สตรีที่ติดเชื้อเอช ไอ วี ในสถาบันบำราศนราดูร การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะคือ 1) การศึกษาสถานการณ์ ด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การทบทวนวรรณกรรม และสัมภาษณ์เจาะลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการรวม 23 คน 2) การพัฒนารูปแบบบริการด้วยการสนทนากลุ่มผู้ให้บริการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนำรูปแบบไปทดลองใช้ 20 วัน และ 3) การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบบริการ หลังการนำรูปแบบที่ปรับปรุงแล้วไปปฏิบัติ 3 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า มีการพัฒนารูปแบบบริการในแผนกผู้ป่วยนอก 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในแผนกผู้ป่วยนอกสูติ-นรีเวชกรรม และ 2) รูปแบบบริการส่งตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในแผนกผู้ป่วยนอกอื่น ๆ ได้แก่ แผนกคัดกรองด้านหน้า แผนกผู้ป่วยนอกอายุรกรรม แผนกตรวจประกันสังคม หน่วยฟื้นฟูสุขภาพ การประเมินหลังนำรูปแบบไปใช้โดยเปรียบเทียบสถิติกับปีที่ผ่านมาพบว่า (1) สตรีที่ติดเชื้อเอช ไอ วี/เอดส์มารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.70 เป็นร้อยละ 29.20 (2) ความตั้งใจในการติดตามรับฟังผลการตรวจ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 58.9 เป็นร้อยละ 78 (3) อัตราการกลับมาตรวจซ้ำเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 72.3 เป็นร้อยละ 82.2 (4) อัตราความผิดปกติของเซลล์ปากมดลูกจากร้อยละ 7.1 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.5 (5) อัตราได้รับการดูแลรักษาในรายที่พบเซลล์เยื่อปากมดลูกผิดปกติเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 92.9 เป็นร้อยละ 96.6

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบบริการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกฝ่ายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกแก่สตรีที่ติดเชื้อเอช ไอ วี/เอดส์ในสถาบันได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ สตรีที่ติดเชื้อเอช ไอ วี บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก สถาบันบำราศนราดูร

Thesis title: The Development of Cervical Cancer Screening Services for Human Immunodeficiency Virus Women at Bamrasnaradura Institute

Researcher: Mrs. Jarurnsook Ausavapipit; **Degree:** Master of Nursing Science (Nursing Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr.Somjai Puttapitukpol, Associate Professor; (2) Dr.Amornpun Virutchai, Medical Doctor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objective of this research and development study was to develop a new model for cervical cancer screening services in women infected with HIV at Bamrasnaradura Institute. The research was divided into three phases. *First*, situational analysis was done by non-participant observation, literature review and in-depth interview with twenty-three stakeholders of cervical cancer screening services. *Second*, the preliminary model was developed based on focus group discussion of health personnel and the developed model was implemented for twenty days as pilot testing. *Third*, the modified model was implemented. Then, it was evaluated after three months. Data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis.

The results of the study revealed that two models were developed. *First*, cervical cancer screening services were provided in the obstetrics and gynecology out-patient unit, and the other was a referral system of cervical cancer screening in first line screening unit such as medical out-patient unit, social security out-patient unit, and ambulatory care out-patient unit. *Second*, the statistical comparison between the results of the modified model and the traditional one (previous year) showed as follows. (1) The percentage of women who received cervical cancer screening services increased from 18.7% to 29.2%. (2) The percentage of women who intended to seek Pap smear reports increased from 58.9% to 78%. (3) The percentage of women who had follow-up to pap smear increased from 72.3% to 82.2%. (4) Abnormal cell reports of pap smear increased from 7.1% to 16.5%. Finally, (5) the percentage of women who had abnormal pap smears and received care and cures increased from 92.9% to 96.6%.

To conclude, the new service model which was developed with the participation of all stakeholders improved and provided sustainable cervical cancer screening services to women who were infected with the human immunodeficiency virus at Bamrasnaradura Institute.

Keywords: Human Immunodeficiency Virus Women , Cervical cancer screening, Bamrasnaradura Institute